

Rätt Handske

**Rekommendationer för val av handskar för personalen inom
landsting och regioner i Dalarna, Sörmland, Västmanland samt
Uppsala och Örebro län**

Inledning

Inom vården används handskar för att förhindra smittspridning och som personligt skydd mot bland annat smitta, stickskador, kemikalier och vissa läkemedel. Ett nytt avtal för operations- och undersökningshandskar gäller från 2016-12-01.¹

Att välja rätt handske

Vad ska man tänka på när man väljer handske?

Det finns många faktorer att ta hänsyn till vid val av handske, till exempel:

- Vad ska handskarna skydda mot?
- Hur länge ska de skydda?
- Finns allergi hos personal eller patienter, t ex latexallergi eller kontaktallergi?
- Är det viktigt att kunna greppa bra? Behövs fingertoppskänsla?

Hur väl en handske skyddar mot risker beror på flera faktorer, till exempel:

- Vilket material handsken är gjord av
- Handskens tjocklek
- Kvalitet från tillverkningen
- Ålder och förvaring av handsken

De handskar som väljs måste vara de som bäst uppfyller kraven på den skyddsnivå, komfort och passform som användaren behöver. Val av handskar kan innebära en kompromiss mellan önskvärda egenskaper. Ibland kan dubbla handskar behövas eller en innerhandske av tunn plast eller bomull.

När ska man använda handskar?

Använd alltid handskar vid:

- Risk för kontakt med blod, urin, avföring kräkning, och sekret samt vid orent arbete
- Risk för stick- och skärskador
- Hantering av kemikalier
- Beredning och administrering av skadliga läkemedel, till exempel cytostatika och viss antibiotika

Vad ska man tänka på när man använder handskar?

Handhavande

För att handsken ska behålla sin funktion och skydda dig och patienterna tänk på att:

- Låta händerna torka ordentligt efter tvätt eller handdesinfektion före handskpåtagning
- Desinfektera aldrig handskarna eftersom desinfektionsmedel förstör handskmaterialet och den skyddande funktionen
- Kasta alltid handskarna direkt efter användning

¹Gäller till och med 2019-11-30 med möjlighet till förlängning ytterligare ett år.

Smitta

Handskar blir förorenade utanpå och sprider smitta på samma sätt som den obehandskade handen. Tänk därför på att:

- Inte omväxlande beröra smutsigt och rent, även om du har handskar på händerna
- Byta handskar mellan olika vårdmoment hos samma patient
- Alltid byta handskar mellan patienter
- Handskens kvalitet påverkas negativt av till exempel kemikalier, läkemedel och desinfektionsmedel vilket kan göra att skyddet mot smittor minskar

Handskar används vid kontakt eller risk för kontakt med kroppsvätskor och utsöndringar, såsom blod, urin, avföring, kräkning, sekret samt vid orent arbete. Handskar minskar den mängd smittämnen som når handen, så att handdesinfektion efter att du har tagit av handsken kan göra händerna smittfria. Handskar utgör även ett mekaniskt skydd vid stickskada.

Kemikalier och läkemedel

Handskar skyddar olika lång tid mot olika typer av kemikalier och läkemedel.² Tiden varierar bland annat beroende på kemikalien eller läkemedlets egenskaper, handskmaterialet samt handskens tjocklek och kvalitet.

Tänk på följande:

- Välj i första hand en undersökningshandske av nitril
- Välj en handske som är anpassad för det arbete du utför och de kemikalier du arbetar med
- Handskar som har kommit i kontakt med kemikalier kan påverkas negativt så att skyddsfunktionen försämras avsevärt. När en handske har kommit i kontakt med en kemikalie är det därför viktigt att handsken byts snarast möjligt
- När en operationshandske har utsatts för kemisk påverkan, från t ex bencement, måste den bytas då handskmaterialet snabbt påverkas negativt av cementen

Hudbesvär

Huden luckras upp under en tät handske och detta ökar risken för hudbesvär. Händerna ska därför inte utsättas för handskar under längre tid eller oftare än nödvändigt. En tunn bomullsvante kan användas under en vanlig handske för att minska fuktigheten.

Val av operationshandskar

I första hand rekommenderas operationshandskar av polyisopren (PI). Vid känd eller misstänkt latexallergi hos patient eller personal ska operationshandskar av polyisopren eller neopren alltid användas.

När det gäller den operativa verksamheten är det viktigt att man använder dubbla handskar. Risken för stick- och skärskador och för att huden kontamineras med blod minskas väsentligt genom att dubbla handskar används.

²Leverantörerna har uppgett genombrotstider (den ungefärliga tid det tar för en kemikalie att tränga igenom handsken) för vissa kemikalier och cytostatika. Observera att genombrotstiderna kan variera från en handske till en annan och tiderna ska därför ses som en vägledning. För fler genombrotstider kontakta varuförsörjningen.

Val av undersökningshandskar

För upphandlat sortiment och rekommendationer se Val av skydds- och undersökningshandskar. I första hand rekommenderas undersökningshandskar av nitril.

Undersökningshandskar av vinyl (PVC) rekommenderas endast vid kontaktallergier hos personal. Handskar av vinyl står inte emot kemikalier, desinfektionsmedel eller rengöringsmedel och inga genombrottstider för kemikalier finns redovisade.

Råd vid förvaring av handskar

Handskar ska förvaras så att de skyddas mot värme och ljus. Detta gäller både vid förrådsförvaring och vid användning. Låt inte handskförpackningarna stå i fönstret! Använd gärna väggfasta handskhållare. Förvaras handskarna fel påskyndas åldringsprocessen, handskarna blir sköra och går lätt sönder. Alla handskar har en begränsad hållbarhet, utgångsdatum står på förpackningen.

Ta hand om dina händer

Hel hud minskar risken för hudproblem så tänk på att sköta om dina händer

- Använd en oparfymerad mjukgörande kräm ofta och rikligt
- Använd gärna en bomhullshandske under handskarna om du har problem
- Låt händerna torka ordentligt från handsprit innan du tar på dig handskarna
- Om huden inte har synlig smuts kan du göra rent händerna med handsprit i stället för med tvål och vatten
- Vid fortsatt besvär kontakta företagshälsovården

Råden gäller inte bara på arbetet utan minst lika mycket på din fritid. Tänk på att undvika eller skydda händer från våtarbete. Använd torra vantar eller handskar på vintern.

Upphandlat sortiment

För information om upphandlat sortiment se www.varuforsorjningen.se. Där hittar ni även Val av skydds- och undersökningshandskar.

Vill du veta mer?

Upphandlat sortiment:	Monica Sundberg, Kategoriledare, Varuförsörjningen monica.e.sundberg@ltdalarna.se , 023-49 01 32
Vårdhygien:	Hygiensjuksköterskorna i respektive landsting
Hudfrågor:	Hudklinikerna i respektive landsting
Miljö- och kemikaliefrågor:	Katharina Högdin, Miljökemist, Varuförsörjningen katharina.hogdin@lul.se , 018-611 66 81

Broschyren är framtagen av representanter från vårdhygien, dermatologen och miljö i samarbete med Varuförsörjningen.